

Вашингтон, 14. септембра – Опоравак је почео, али криза није престала, гласи телеграфски извештај о најновијој дијагнози стања америчке економије. Криза се наставља пре свега зато што се стопа незапослености не смањује, него још расте – и тако ће бити можда све до краја идуће године.

Од свих економских показатеља, стопа незапослености политички је најделикатнија, и ова чињеница је важан елеменат декора у којем је минулог викенда настао заплет у трговинским односима двеју највећих економија света, америчке и кинеске.

Почело је тако што је у петак председник Обама донео једну од најважнијих трговинских одлука у свом досадашњем мандату – да се на увоз аутомобилских гума из Кине примени тарифа од 35 одсто (досад је била четири одсто). То је потез који је у складу са његовим предизборним обећањем синдикатима да ће стриктније примењивати правила светске трговине, у околностима када је Кина постала глобална фабрика, а Америка због тога изгубила на милионе радних места.

Конкретно, кад је о гумама реч, њихов увоз из Кине је у великој експанзији. Док је из кинеских фабрика овамо 2004. лиферовано 14,6 милиона комада (453,4 милиона долара), прошле године их је прispело чак 46 милиона (1,8 милијарди долара).

Због тога су овде у 2006. и 2007. затворене четири фабрике гума, а за ову годину је најављено да ће катанце на капије ставити још три. Изгубљено је укупно око 7.000 радних места, што је био допринос стопи незапослености од близу 10 одсто.

Кина је због повећања тарифе (за разлику од царине, тарифе су гранични порез само за конкретну робу из конкретне земље или региона) у суботу прво само формално протестовала, да би већ сутрадан најавила предузимање првих корака ка реципроцитету – увођење тарифа на свој увоз из Америке пилића и аутомобила. На кинеско тржиште ова роба одавде одлази отприлике у истој вредности колико и кинеских гума за америчке аутомобиле: око две милијарде долара.

Али у укупној слици, америчко-кинеска трговина је у великој несразмери. За сваки долар

роба коју извезе у Кину, Америка из Кине увезе 4,46 долара. Укупан амерички дефицит са Кином лане је износио рекордних 286 милијарди долара.

До најновијег заплета, који би према оценама овдашњих експерата могао да се погорша, долази у политички осетљивом тренутку, када је за извлачење целокупне глобалне економије из кризе потребна не само сарадња него и координирана акција главних актера. Стању светске економије биће посвећен и предстојећи самит Г-20, чији ће домаћин у Питсбургу, 24. и 25. септембра, бити баш Барак Обама.

Због тога се страхује да би спор око гума (и пилића) мога да засени суштинскије теме и одвуче пажњу од оне главне. Ово је незгодан тренутак за заоштравање између Пекинга и Вашингтона и зато што је већ договорена Обамина посета Кини, у новембру.

С обзиром на то да је мало вероватно да ће амерички председник повући своју одлуку, као и да ће Кина одустати од узвраћања, остаје да се види како ће, дипломатским каналима, спор бити превазиђен и бити задовољени интереси обеју земаља, које су економски међузависне као сијамски близанци, чије раздвајање није могуће без тешких последица. Америка је, наиме, најважније извозно тржиште за Кину која је, на другој страни, са своја два билиона (хиљада милијарди) девизних резерви, највећи купац америчких обвезница којима она покрива свој растући буџетски дефицит.

Износећи своје аргументе, обе стране се позивају на правила Светске трговинске организације, па би, по свему судећи, излаз могао да буде пронађен у њиховој „креативној интерпретацији”.

(Политика)